

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemanje za celo leto 6 kron, za pol leta 3 krone in za četrt leta 1 krono 50 vin., — po pošti prejemanje pa za celo leto 7 kron, za pol leta 3 krone 50 vin., za četrt leta 1 krona 80 vin. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 80 vin. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejmlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 16 vin., za dvakrat 24 vin., za trikrat 30 vin. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 19. aprila 1901.

Politični oddelek.

Kongres v Dubrovniku.

O letošnjih velikonočnih praznikih se je vršil v staroslavnem Dubrovniku tretji kongres slovanskih časnikarjev iz Avstro-Ogrske in slovanski listi zlasti hrvatski poljski in slovenski se bavijo obširno s tem kongresom, kakor da je bil to velevažen pojav.

Na nas poročila o tem shodu niso naredila posebnega utisa. Sploh sodimo o kongresih jako skeptično. Slovanski novinarji so imeli kongrese že v Pragi, v Krakovu in v Dubrovniku, a realnih uspehov ti kongresi niso rodili nikakih. Nekateri novinarji so se pač osebno mej seboj spoznali, v drugem pa je ostalo vse pri starem in zlasti se ni niti tekom štirih let doseglo, da bi se bil ustanovil toli potrební slovanski korespondenčni biro ali vsaj morda še potrebnejše društvo slovanskih časnikarjev, ki bi bil nekak naravni temelj korespondenčnemu uradu.

Letošnji kongres v Dubrovniku v tem oziru ne pomeni prav nobenega napredka. Sploh je bil vsak realni uspeh izključen že vsled tega, ker je bila udeležba aktivnih časnikarjev jako pičla. Vsega skupaj je bilo katic petdeset udeležnikov, a mej temi je bilo precej takih, katerih ni možno smatrati za aktivne časnikarje. Vrh tega pa se je menda od strani prirediteljev bolj gledalo na to, da se doseže politična demonstracija kakor kak realen uspeh, vsaj tako si tolmačimo, da so se dopuščali medklici, vsled katerih se je naravnost negirala eksistenca Srbov v Bosni in Hercegovini, ne da bi bilo predsedništvo proti temu reagiralo.

Najznačilnejši moment je pa bila vsekako izjava, s katero se je kongres slovesno izrekel zoper idejo slovanske vzajemnosti. Morda bi se to ne bilo zgodilo, da so se člani kongresa mej seboj bolje — razumeli, toda

ker so posamezni govorniki govorili vsak v svojem jeziku, je naravno, da niso govornikov natančno razumeli vsi poslušalci.

Vseučiliški profesor v Krakovu dr. Marijan Zdziechowski je namreč razpravljal o duhu in o razumnevanju slovanske ideje ter razvijal nazore, s katerimi se absolutno ni mogoče sprijazniti. Zdziechowski se je namreč postavil na stališče, da se narodi ne grupirajo po plemenskem in krvnem sorodstvu, nego pod občenormalnimi pogoji, to se pravi po antropološko-psihološkem sorodstvu.

V smislu te teorije so Poljakom Francozi in Španjci veliko bližje, kakor Rusi ali Srbi, a v smislu te teorije je tudi slovanska vzajemnost, tista ideja, ki sloni jedino na plemenskem in krvnem sorodstvu, zmoti in humbug.

Zdziechowski je odločno pobijal ne samo ruske Slovanofile, kakor Homjakova, Aksakova itd. katere je imenoval Slovanofage, to je slovanožrce, nego tudi zastopnike slovanske ideje družih narodov slovanskih.

In vender je bil kongres sam, na katerem so se razvijale in v bistvu odobrile te ideje živ dokaz zoper teorijo profesorja Zdziechowskega, zakaj ko bi ne bilo ideje slovanske vzajemnosti, bi se zastopniki slovanskega časopisja ne bili sešli v Dubrovniku. Pripeljala jih je tja zavest krvnega in plemenskega sorodstva, zavest, da iz tega sorodstva izvirajo gotovi skupni interesi.

Poljaki in Hrvatje, ki so jedni kakor drugi danes največji separatisti in se najsrdečje ustavljajo slovanski ideji ter nečejo biti nič družega, kakor Poljaki in Hrvatje, so pritisnili na kongres in dosegli, da je bila sprejeta resolucija prot. Zdziechowskega. Glasovalo se pa ni po nacionalnih kurijah tako, da bi vsaka narodnost imela jeden glas, kakor je predlagal dr. Vergun, ampak glasovalo se je splošno. Čehi sicer niso bili zadovoljni s predlagano resolucijo, a ker so Poljaki izjavili, da sicer istopijo iz kongresa, če ne pride njih resolucija v polnem obsegu na glasovanje, so se Čehi udali in ž njimi tudi Slovenci, Poljaki in Hrvatje so imeli večino, in tako je njih predlog obveljal.

Proti resoluciji prof. Zdziechowskega o slovanski ideji je osem novinarjev podalo pismeni protest. Mej drugimi so ta protest podpisali Rus dr. Vergun, Slovak Svetozar Hurban, Vajanski, Poljak Stojalowski, in če smo prav poučeni „Slovenčev“ urednik dr. Evgen Lampe, toda predsednik kongresa ni dopustil, da se protest sprejme.

Mi s svojega stališča iskreno obžalujemo, da je separatistiški duh Poljake in Hrvate zapeljal tako daleč, da so na kongresu slovanskih časnikarjev na tak način obsodili slovansko vzajemnost, za katero je bilo v svrhu osvobojenja tlačanih Slovanov žrtvovano že toliko slovanske krvi, obsodili tisto idejo, katera je bila doslej zvezda vodnica in najkrepkejša opora Slovanov v borbi za narodno eksistenco in osamosvojenje, a tolaži nas to, da je bil kongres preneznaten, da bi njegova obsodba slovanske vzajemnosti mogla imeti kaj dejanskih posledic.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Dne 18. t. m. se je zopet sešel državni zbor. Splošno se sodi, da bo zamogel mirno in v redu delovati, ker Čehi ne bodo nadaljevali obstrukcije. To je jako verjetno. V nedeljo je namreč izšel cesarjev lastnoročni list ministrskemu predsedniku dr. pl. Körberju, s katerim listom je cesar zaukazal ustanoviti v Pragi galerijo umetnin. Cesar je sam za to galerijo daroval dva milijona kron. O tem ni dvoma, da bi cesar tega znamenitega daru ne bil dal, ako bi Čehi ne bili odnehali od obstrukcije in zato smemo pač računati da bo državni zbor lahko zboroval. Vlada pa ni samo dosegla, da so Čehi odjenjali od obstrukcije, nego se trudi, da bi mej Čehi in Nemci dosegla skupno postopanje v konkretnih zadevah, ki se ne tičejo narodnosti. To je nmljivo. Na obnovitev stare desnice ni misliti in neko večino mora vlada vender imeti, a v tem oziru je že davno znano, kako gotovi krogi delajo na to, da bi se sestavila večina, katere jedro bi bili Čehi in Nemci.

Nemški prestolonaslednik na Dunaju. — Zadnje dni se je nemški prestolonaslednik kot gost našega cesarja mudil na Dunaju. Obisk je bil zgolj konvencionalen. Prestolonaslednik je naredil vizito, da se predstavi kot polnoletni princ. Vzlic temu konvencionalnemu licu obiska se je pa tudi pri ti priliki in še nekako ostentativno povdarjala politična intimnost mej Avstrijo in Nemčijo.

Novi člani gospodske zbornice. — Minolo nedeljo je bilo razglašeno imenovanje novih članov gospodske zbornice. Imenovani so bili: glasbenik profesor konservatorija Anton Dvořak (Čeh), pesnik in vseučiliški profesor dr. Emil Frida (Jaroslav Vrhlický — Čeh), nadalje vseučiliški profesorji dr. Teodor Gomperz, dr. Ernst Mach (Nemca), Adolf Mussafia (Italijan), dr. Stanislav Smolka (Poljak), dr. H. Zschokke (Nemec) in profesor na umetniški akademiji Kaspar vit. Zumbusch (Nemec). Razmerje strank se s tem v gospodarski zbornici ni prav nič premenilo.

Slavnosti na Francoskem. — Slavnosti na čast francoskemu predsedniku Loubetu v Nizzi in Toulonu, ki so se vršile te velikonočne praznike, so bile, kakor poročajo francoski in italijanski listi, nad vse sijajne. Nizza in Toulon sta bila sijajno okrašena z zastavami in slavoloki. V Nizzo je došlo 10.000 vojakov za Loubetov sprejem. Pripredili so Loubetu na čast dva banketa. Iz vse Francije, a tudi iz Rusije in Nemčije je došlo na slavnost mnogo občinstva, največja udeležba pa je bila iz Italije. Loubet se je pripeljal v

Nizzo in v spremstvu ministrov Delcassé-ja in André-ja ob 11. uri dopoldne, pozdravilo ga je 100 strelav iz topov francoske artilerije. Od strani Italije je došlo na slavnost 15 bojnih ladij, na katerih jedni je bil vojvoda genoveški. Italijansko ladijeve so pozdravili Francozi z navdušenjem, — vse ladije so bile v zastavah. Predsednik Loubet je nagovoril in odlikoval razne francoske dostojanstvenike. Zvečer prvega dne je sprejel Loubet ruskega admirala Birileva, ki je izročil predsedniku Francije pozdrave ruskega carja. Na banketu je Loubet napil ruskemu carju ter dejal mej drugim, da je pozdrav ruskega carja nov dokaz nespremenjenega prijateljstva Rusije do Francije. Napil je tudi ruski vojni mornarici. Med slavnostmi se je vršilo najprijaznejše občevanje mej francozkimi in italijanskimi častniki. Ker je ruska vlada kratko pred svečanostjo dala nalog svojemu admiralu, da se odmakne z ruskim brodovjem, se je v nekaterih krogih to smatralo za izraz oslabiljenja rusko-francozkega prijateljstva, a bolje poučeni politiki trde, da Rusija le ni hotela umešavati se v mlado francozko-italijansko prijateljstvo ter je pustila, da sta „za v prvo“ mlada zaveznika sama med seboj. Vender pa je bilo tudi mnogo ruskih častnikov pričujočih na slavnostih.

Rusija. — Car Nikolaj je imenoval na mesto umorjenega ministra Bogoljepova naučnim ministrom generalnega adjutanta Vanovskega. V svojem pismu do ministra pravi car, da je skušnja zadnjih let pokazala, da treba nekaterih sprememb v ruskem šolstvu. Nadeja se, da bode izredna nadarjenost ministra pripomogla v to, da se izvedo v ruskem šolstvu one spremembe, ki so primerne duhu časa in potrebne blagru domovine. Od tega imenovanja se pričakuje, da se odstranijo iz ruskih šol vzroki sedanjim dijaškim izgredom. Res je novi minister že izdal odredbo, da dijaki ne bodo trpeli vsled tega, ker so se isti radi nemirov zaprle.

Vojna v južni Afriki. — V zadnjem času so se vršili na afriškem bojišču le bolj neznatni dogodki. Angleži so baje pod Plumerjem zasedli Pietersburg in vzeli Burom dve lokomotivi in 38 železniških voz. Buri pa so noči pred Plumerjevim dohodom ostavili mesto in zažgali dva vagona streljiva. Blizu Smithfielda so Angleži ujeli 16 Burov s 50 konji in zalogo. Na severu od Adlertanga so Buri napadli 100 mož Lancier-in Yeomanry polka. Boj je trajal celo dopoldne, konečno so Buri razun 25 mož, ki so ubegli vse zajeli. Pri mestu Wredu na skrajnem jugovzhodnem koncu Oranje države sta se združila Botha in Dewet ter imata okoli sebe zbranih 15.000 mož. S to četo hočeta operirati nadalje proti angleškim četam v Oranjem. Nazadnje se poroča, da nameravajo Buri prenesti sedež transvaalske republike v Leydsdorp na skrajnem severovzhodu Zmajevih gor, kateri kraj je Angležem do cela nepristopen. Jednako se nameravajo odmakniti Buri v nepristopno Zautopansko pogorje, kjer vlada mrzlica in tifus, in kjer so znane strupene muhe „tsetse“. Buri so teh stvari vajeni, a Angleži bi jim podlegli. Od tu hočejo Buri na izreden način nasprotovati Angležem. S tem korakom so Buri naložili Angležem še največjo vseh dose-danjih težav. Zadnje dni je došlo senzacionalno poročilo, da se je Burom posrečilo ujeti angleškega generala Frencha s 500 vojaki. Uradno se ta vest dementuje, a tega uradni dementi ne pove, kje je French.

Kitajska. — Kakor poročajo nekateri listi, se je Rusija odpovedala svoji zahtevi glede Mandžurije in je umaknila tozadevna pogajanja s kitajsko vlado. Treba pa je povdarjati, da to poročajo angleški viri, in ker so isti najnezanesljivejši, kar se tiče resnice in verjetnosti, je smatrati stvar še za negotovo; kajti težko je verjetno, da bi modra ruska politika kak svoj storjeni sklep preklicala. Angleški viri vedo tudi poročati, da je Rusija pripravljena dati Japonski proste roke na Koreji, samo da bi ne nastopala proti njej sovražno v zadevi Mandžurije. Te vesti se torej že pobijajo. Ako je Rusija odstopila od Mandžurije, tedaj ni treba, da pušča „prosto